

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้แสดงการวิเคราะห์ผลกระทบของมรดกและภาษีมรดกต่อภาพรวมของระบบเศรษฐกิจ โดยใช้แรงจูงใจในการให้มรดกแบบ Joy of giving และแบบจำลองดุลยภาพทั่วไปที่มีคนสองช่วงวัยอยู่ร่วมกัน (Overlapping generation) ในรูปแบบสมการที่เฉพาะเจาะจง (Specific form) เพื่อให้ได้รูปแบบที่สามารถแสดงได้อย่างชัดเจน (Closed form solution)

สรุปผลการศึกษา

จากสมมติฐานที่กำหนดให้มีความแตกต่างกันที่ความมั่งคั่งครัวเรือนเริ่มต้น (a_0) อยู่ร่วมกันในระบบเศรษฐกิจ (Heterogeneous households) ซึ่งจะพบว่าระดับของความเห็นตัวของระบบเศรษฐกิจ (β) ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความแตกต่างในการให้มรดกแก่รุ่นลูก โดยที่ $(1-\beta)$ จะเป็นตัวชี้วัดความยืดหยุ่นในการให้มรดก (Utility elasticity of bequests) ซึ่งในระบบเศรษฐกิจที่รุ่นพ่อแม่มีความยืดหยุ่นนี้สูง ก็จะมีการให้มรดกแก่รุ่นลูกเมื่อเทียบเป็นสัดส่วนกับรายได้ที่ใช้จ่ายได้ (Disposable income) ในอัตราที่สูง ซึ่งได้แสดงไว้อย่างชัดเจนในบทที่ 4 ซึ่งได้ข้อสรุปว่าจำนวนของมรดก (b_{it+1}) จะลดลงเมื่อ β เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราภาษีมรดกที่ผู้ให้เป็นผู้ต้องรับภาระ (τ_b) มีผลต่อจำนวนมรดกที่รุ่นพ่อแม่ในแต่ละครัวเรือนจะตัดสินใจให้แก่รุ่นลูก เนื่องจากอัตราภาษีดังกล่าวจะลดมูลค่าของมรดกลง ซึ่งทำให้อรรถประโยชน์ที่รุ่นพ่อแม่ได้จากการให้มรดกมีค่าลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับการบริโภคของตนเอง ดังนั้นภาษีมรดกที่เก็บจากผู้ให้ถือเป็น Distortionary tax ซึ่งเมื่อมีการจัดเก็บอย่างเหมาะสมแล้วภาษีในรูปแบบนี้จะมีค่าเป็นศูนย์

งานวิจัยนี้ได้พิสูจน์ไว้ในบทที่ 5 ว่าภาษีมรดก ส่งผลกระทบทางด้านบวกต่อการกระจายรายได้ (Positive effect on distribution of income) โดยเมื่อมีการเก็บภาษีมรดกจะทำให้การกระจายตัวของรายได้ดีขึ้นซึ่งแสดงไว้ในรูปของ Lorenz dominance นอกจากนี้การเก็บภาษีมรดกดังกล่าวในแบบจำลองนี้ไม่มีผลกระทบต่อการสะสมทุนของระบบเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งหมายความว่า การเก็บภาษีจะไม่ส่งผลกระทบถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ว่าไม่มีผลกระทบต่อการสะสมทุนนี้มีข้อสรุปใกล้เคียงกับงานวิจัยของ Cremer and Pestieau (2001), Michel and Pestieau (2004) และ Bossmann, Kleiber and Walde (2007)

จากการศึกษาในบทที่ 6 ในเรื่องของระบบภาษีที่เหมาะสม (Optimal taxation) ภายใต้เงื่อนไขของแบบจำลองที่รัฐบาลมีการเก็บภาษีเพียง 3 รูปแบบได้แก่ ภาษีเงินได้จากการจ้างแรงงาน (τ_w) ภาษีมรดกที่เก็บจากผู้ให้ (τ_b) และภาษีมรดกที่เก็บจากผู้รับ (τ_e) พบว่าเมื่อระบบภาษีเป็นไปอย่างเหมาะสมแล้วควรมีการเก็บภาษีเฉพาะภาษีเงินได้จากการจ้างแรงงาน และภาษีมรดกที่เก็บจากผู้รับเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราภาษีทั้งภาษีเงินได้และภาษีมรดกในงานวิจัยเป็นอิสระต่อกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานเริ่มแรกซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงลบซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพราะรูปแบบการสร้างแบบจำลองของงานวิจัยนี้ทำให้ทั้งภาษีเงินได้และภาษีมรดกที่เก็บจากผู้รับมีลักษณะเป็น Lump sum tax ทั้งคู่ กล่าวคืออัตราภาษีทั้งสองไม่มีผลต่อการตัดสินใจของครัวเรือน ดังนั้นอัตราภาษีเงินได้และภาษีมรดกที่เก็บจากผู้รับ สามารถเก็บที่อัตราใดก็ได้ให้พอเพียงกับการกระจายการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งต้องเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพและเท่าเทียมกันทุกครัวเรือนตามเงื่อนไขของ Pareto optimal กล่าวคือ Lump sum tax มีค่าเท่ากับ Lump sum transfer

แนวทางการวิจัยในอนาคต

จากข้อจำกัดของแบบจำลองในงานวิจัยนี้ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 ก็คือการใช้รูปแบบสมการที่เฉพาะเจาะจง (Specific form) ในการสร้างแบบจำลองนี้ ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือการสร้างแบบจำลองอย่างง่าย เพื่ออธิบายผลของมรดกและภาษีมรดกต่อระบบเศรษฐกิจเท่านั้น ดังนั้นแนวทางการศึกษาวิจัยในอนาคตสามารถพัฒนาจากแบบจำลองนี้ได้ โดยอาจเปลี่ยนการแสดงผลแบบจำลองเป็นรูปแบบทั่วไป (General form) และมีการลดสมมุติฐานของแบบจำลองให้น้อยลงเพื่อให้ใกล้เคียงกับระบบเศรษฐกิจที่แท้จริงมากขึ้น อาทิเช่น การเพิ่มการเติบโตของประชากร หรือพัฒนาระบบตลาดให้มีสินค้าบริโภคหลายสินค้าและหาคุณภาพจากกลไกราคาซึ่งจะทำให้ระบบสมการมีความซับซ้อนขึ้นมากและต้องการคณิตศาสตร์ขั้นสูงกว่าในงานวิจัยนี้

นอกจากแนวทางดังกล่าวแล้วยังสามารถสร้างแบบจำลองแบบอื่น โดยใช้เพียงแนวคิดพื้นฐานเรื่องการให้มรดกจากงานวิจัยชิ้นนี้ เช่นการเปลี่ยนแรงจูงใจในการให้มรดกเป็นแบบต่างตอบแทน (Reciprocity bequest motive) ระหว่างรุ่นพ่อแม่กับรุ่นลูก ซึ่งจะต้องใช้ทฤษฎีเกม (Game theory) ในการแก้ปัญหา หรือเปลี่ยนมรดกเป็นรูปแบบของ Warm glow ซึ่งพ่อแม่จะ

นำอรรถประโยชน์ของรุ่นลูกมาพิจารณา ดังนั้นการเก็บภาษีมรดก แม้จะเก็บจากผู้รับก็เป็น Distortional tax เช่นเดียวกับการเก็บจากผู้ให้

สุดท้ายคือการเพิ่มการตัดสินใจระหว่างการทำงานและการพักผ่อน (Work-leisure choice) เข้าไปในการสร้างแบบจำลอง เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วเมื่อมีการเก็บภาษีเพิ่มมากขึ้นจะไปบิดเบือนอรรถประโยชน์ที่ได้จากการจ้างแรงงานซึ่งจะส่งผลให้ครัวเรือนอาจเลือกทำงานน้อยลงและใช้เวลาที่เหลือเพิ่มการพักผ่อน และจะทำให้ภาษีแรงงานแตกต่างจากงานวิจัยนี้ เพราะเปลี่ยนเป็น Distortional tax เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการผลลัพธ์หลักของงานวิจัยชิ้นนี้ กล่าวคือ การเก็บภาษีมรดกไม่มีผลกระทบต่อ การสะสมทุน และการเก็บภาษีมรดกจะส่งผลให้การกระจายตัวของรายได้ดีขึ้น ดังนั้นถ้ารัฐบาลมีหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจโดยมีตัวชี้วัดหลักสองตัว ได้แก่การเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic growth) และการลดช่องว่างของการกระจายรายได้ (Reducing income distribution gap) ผลลัพธ์ของงานวิจัยชิ้นนี้สามารถสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ 4 ข้อ ได้แก่

- 1) รัฐบาลควรพิจารณาเก็บภาษีมรดก เนื่องจากภาษีไม่ส่งผลกระทบต่อ การสะสม ทุน หรือไม่ส่งผลกระทบต่ออัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ
- 2) ภาษีมรดกควรเก็บจากผู้ได้รับประโยชน์ (Beneficiary) เท่านั้น เนื่องจากการเก็บ จากผู้ให้ไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากเป็น Distortional tax ซึ่งเกิด Deadweight loss จากการเก็บภาษี
- 3) งานวิจัยชิ้นนี้ได้กำหนดให้การจัดสรรรายได้ของรัฐบาลจากภาษีเป็นไปอย่างเท่า เทียมกันต่อหัว (Equally re-distribution per head) ซึ่งได้ข้อสรุปคือการเก็บ ภาษีมรดกจะทำให้การกระจายตัวของรายได้ดีขึ้น ดังนั้นรัฐบาลควรนำภาษีที่ เก็บได้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างสินค้าสาธารณะ (Public goods) ซึ่งประชากร ทุกคนสามารถเข้าถึงได้เท่านั้น การกระจายรายได้จึงจะดีขึ้นอย่างแท้จริงตาม ผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้
- 4) อัตราภาษีมรดกที่จัดเก็บและอัตราภาษีเงินได้เป็นอิสระไม่ขึ้นต่อกัน (Independent) ดังนั้นถ้ารัฐบาลสามารถพิจารณาจัดเก็บภาษีมรดก ได้โดยไม่ จำเป็นต้องเปลี่ยนอัตราภาษีเงินได้ อย่างไรก็ตามเพื่อให้ผลของ Pareto optimal ยังคงอยู่รัฐบาลต้องนำรายได้ที่เก็บเพิ่มได้มากระจายจัดสรรทรัพยากรทั้งหมด